

עץ משפט
גר מצוה

ל א ב ג מיי פ"ד מהל' ענדום יוסי' הלכה ב' :

מוסף רש"י

בנוזיקין הוזה. לא היו גדולים בכל גמרא של ד' סדרים אלא בתלמי דבי שלני (ברכות ב.) כל הגמרא שלהן לא הוה אלא בסדר מיוקן, שלא היו מרזין כל כך לרשע (סנהדרין קז.). בבית הדיצוקן. פוסל (יומא נב.). עוברי דרכים. מתפללים שלא ירדו גשמים (שם). עבדי שולטן. עושה מלחמה (שם נג.). חגיגתא בנחת. שאין לי זרעה נשקות (שם). בשביל חגיגתא בני. הוא ר' חנינא בן דוסא, וימיו היה קול זה יולא (תולין פג.). דיו בקב חרובין. מתפרנק (שם).

רבינו חננאל

בנוזיקין הוזה ואנן מתנינן טבא, וכי הוזה רב יהודה מטי בהאשה שכובשת ירק בקידרה, ואמרי לה זיתים שכבשן בטריפיהן, זו היא משנה בעוקצין פרק ב', הוה א' היה דרב ושמואל קא חזינא חבא, כלומר זו קושיא גדולה היא, ואנן האידנא מתנינן י"ג מתיבתא בעוקצין, אלא מה יעשו פרנסי גדולי הדור שאין דורן יפה. רב יהודה שלף מסניה למביע רחמי אמטרא, אתחזי ליה חלמא אי שלפת אחרינא חתריב עלמא. הווא דבעל גריה, נגריה רב יהודה ומי, אכלו ביה קוצני. הלשונן עליו שהמית אדם. פי' אכלו, קראו עליו מלשונות, כדמתרגמינן קרא ברוך אל תחשון, אכלי. בעא שבור מלכא לעצוריה כו'. ר' חנינא בן דוסא הוה אזיל באורחא אתא מיטרא אמר רבון העולמים כל העולם בנחת וחנינא בצער פסק מיטרא. כי אתא לביתה אמר כל העולם בצער וחנינא בנחת אתא מיטארא. אמר רב יוסף מאי אחני צלותא דכהן גדול, דהוה מצלי ביום הכיפורים יהי רצון מלפניך שאם תהיה השנה הזאת שחונה תהיה גשמים ואל יכנס לפניך תפילת עוברי דרכים שמתפללים לפסוק המטר, הנה ר' חנינא מתפלל ופסק המטר. ועוד היה מתפלל ואל יעידו עבד שלטון מרבית יהודה, ואל יהיו עמך בית ישראל צריקין זה לזה לפרנסה. בכל יום בת קול יוצאה כל העולם כולו ניוון בשביל חנינא בני וחנינא בני דיו קב חרובין מנרב שבת לערב שבת.

כד:

ה"ג **בנוזיקין הוה**. למודס לא היה גדול אלא כסדר נוזיקין: **שכונשם ירק בקדירה**. במסכת ס' [טהרות] היא צפ' שני (מ"א) גבי דות מיירי דקיי"ל (עוקצין פ"א משנה א) כל דיות האוכלין אס נגעה טומאה צהן נטמא גם האוכל הנרץ לידות **דיד** מכנים ומוציא כדאמרינן

צהעור והרוטצ (חולין דף קיט.) מכל האוכל^ל לרצות הידות וקתני הסס אשה שהיא כונשת ירק **דידות** שלהן טהורין דכשהיא עולרת אותם הידות משתצרות וא"ל ליעול הירקות צידות שלהן שנשמת ונפסק האוכל מן היד מחמת כנישה: **כונשם**. שול"ץ בלע"ז עולרת שיאל המשקה שלהן ויבשל. דרך אשה צכך כונשת ירק ממים שישתמרו לזמן מרובה: **טהורין**. העלין והקלחין: **ואמרי לה**. כי מטא לאידך צפרק שני (דעוקצין משנה א) זיתים שכבשן צטרפיהן כתרגומו עלה טרפא (בראשית ח) עלין שלהן דהיינו דיות: **טהורין**. הידות להציא טומאה לאוכל דתו לא חזי למהוי צית

יז: **הוויוס דרב ושמואל**. עומק גדול. ולא הוה נהירא ליה: **פליסר מסיבסא**. שלש עשרה ישיבות איכא צהך מתא דגמרי מסכת עוקצין: **כי הוה שליף חד מסאנא**. משום עיניו: **דחוא מידי**. חס ושלוס צעוצדי ציסי: **פרצי בריפסא**. זורקים אותה זה לזה א): **ניעשיי**. יעשנו שיאל לחון: **אכוספא דסמרי**. על כלי מלא תמרים או פסולת של תמרים: **קאימנא אנהר פפא**. ההוא יומא דעצד רצ יהודה הכי: **חלא**. חול: **דסמידא**. סולת וסן עזמן מוכרין אותו: **אמר לנו מעשה נסים כו'**. וצמה דאפשר להמרחק ממעשה נסים יותר טוב ונכון^ס: **דפרזינא**. מקוס: **נגא**. מלקוח: **איפרא הורמיו**. כך שמה. איפרא חן. ס'ופי סדים היה לה: **מאי היא**. מאי עבד להו: **אמר**. ליה. דכל אימת דצעי מיטרא: **וימנא**

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

דמיטרא הוּא. ואפילו לא צעו נמי אמי מיטרא: **שלחה ליה לרבא**. דרחמנא ליה לרבא: **אזוסינו ספרו לנו פועל פעלה צימיהס צימי קדם**. שהיית מפליא להם נסים (ו') **עד דשפיך מרזבי דליפורי**. שקילחו מים מן המרזיבות עד ששוטפין בחולות ויורדין ושופכין: **לדיגלג**. לנהר חדקל: **אשני מטסר**.

אל תשכב במטמך הלילה: **בסריני**. שרלו סדים להורגו וחתכו את מטמו. והיינו דאמר"י בשחיטת חולין צפרק הזרוע (דף קלג.) וליקרייה לרבא רבא מוף היה לא מזינו לו מיפה בכל הש"ס אלא צוה המעשה כשציקש הגשמים צתמוז שלא לצורך. הכי גרסינן ר"פ גזר **סענינא חלש לציח טעים מידי צעא רחמי ולא אסא מיטרא: אי שריף מר חדא פינכא דדייסא**. מלשון שורפה חיה (ע"ז דף טז.). ^(א) פינכא מלא כף כמו מלחך פינכי (פסחים דף מט.). **דייסא טריי"ש בלע"ז**. ולחוכא קאמר ליה הכי משוס דטעים צרישא והדר צעא רחמי: **רבי חנינא בן דוסא**. תנא הוא: **כל העולם כולו בלערי**. שמצקשין מים לשדומיהן: **בנחת**. שאני יושב צייתי ואיני לרץ לגשמים לפי שאין לי שדות: **מאי אהניא ליה כלוסיס דכסן גדול**. כשהיה מתפלל תפלה קצרה ציוס הכפורים שהיה אומר אל יכנס לפניך תפלת עוברי דרכים דר' חנינא מצטל ליה לללוסיה דכסן גדול שאעפ"כ שטע הקצ"ה תפלתו ופסיק מיטרא: **שחונה**. חמה כמו חמוטי רלתי אור (ישעיה מד) תירגס יונתן בן עוזיאל שחית: **אס שחונה סהא גשומה**. כשהיה חמה נריכה הארץ לגשמים מאד ותדיר: **צס קול יולאס ואומרס כל העולם כולו**. ולא גרסי' מהר חורב: **קצ חרוזיס מערצ צסג לערצ צסג**. כל השצת היה ניוון צכך. חסר לחס היה ומתגלגל היה צחרוצין: **קאטרסא**. דצר שמעלה עשן כקטור הכצכן ^(א): משוס

מסורת הש"ס

(א) טהרי' פ"צ מ"א, (ב) עוקצין פ"ב מ"ב, (ג) נג"י הערוך ערך ארון א' דאחנאי פי' ספיטת מלואת אורן], (ד) נברכות ת. יומא סט: יבמות עב. סנהדרין סד., (ה) נ"ל דמתחא ובי"א צע"ז, (ו) נג"י הערוך צע"ז, (ז) הוא שס אמו אשפרמי פי' הוא שס אמו של רב פפא, (ח) יומא נג:, (ח) יומא נב: ע"ש, (ט) שס נג:, (י) צרכוס ח: חולין פו:, (י) וועיין בסנהדרין קו: כפרש"י וע"ע צפי' רש"י צרכוס כ., (ל) ויוקרא א', (מ) ופי' לעיל כ., (נ) ווע"ע רש"י מה כ: ד"ה איפרא ועי' מוס' גיטין יא. ד"ה הורמין וכי' הקשו על פירש"י,

תורה אור השלם

1. אלהים באונינו שמענו אבותינו ספרו לנו פעל פעלת בימיהם בימי קדם: תהלים מר ב

הגהות הב"ח

(א) נב' שמעיה דמר דשתי: (ב) שם ואחרו כולי עלמא למחנן מיניה ואמינא להי מהא כי להאגריאל גזר סענינא בעא רחמי ולא אסא כי תתעמיטיו ביתו למחר אמר להו כי עת רצון היא למבטי רחמי צעי רחמי: (ג) רש"י ד"ה פלי כי זה לוח כמשחקין על דם זה הס"י: (ד) ד"ה אבותינו כי' מפליא להם נסים אבל בעינינו לא ראינו כליושו בעשיו הראה לנו בפלאותיך הס"ד: (ה) ד"ה אי שריף כי מל' שורפה חיה אי אכיל מר חוץ פינכא מלא כף: (ו) ד"ה אקטרסא כי' כקטור הכצכן כד'י שיהיו סבורין השכנים שאופה בתור הק"ז:

גליון הש"ס

נב' א"ל שני דוכתך. עיין חולין דף קלג ע"א רש"י ד"ה מוף:

לעוי רש"י

שול"ץ. מרחקת ירוקת. טריי"ש. מאכל של חיטה כחשה.

רבינו גרשום

האשה שכובשת ירק בקירה. ונגע טומאה לקלח, אין מביאין טומאה לירק, כיון שנכבשו בטיל ליה בתורת יר. זיתים בטריפיהן. טרפא נמי הם ידות. אנא קיימנא. בהויא שעתא. דפרונאי. מקום. שחונה. חמימה.